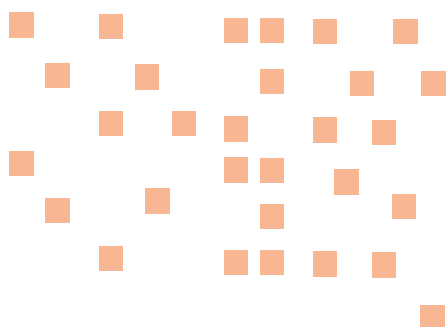

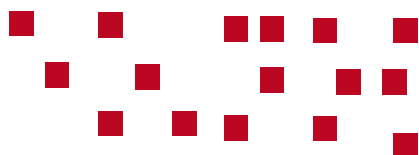
BURUNDI

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

**Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia
dla ludności cywilnej w Burundi.**

**DPU-WIKP-424/465/2026
06.08.2026**

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Burundi.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

LUDNOŚĆ

Populacja Burundi liczy ponad 14,7 mln osób.^[1]

SKŁAD ETNICZNY

Hutu stanowią ok. 85% populacji Burundi, **Tutsi** ok. 14%, a **Twa** mniej niż 1%.^[2]

Inne grupy mieszkające w Burundi to Europejczycy i Azjaci, z których każda stanowi mniej niż 1% populacji.^[3]

SKŁAD RELIGIJNY

Zgodnie z narodowym spisem powszechnym z 2008 r., który jest najnowszym takim badaniem, większość populacji Burundi to **chrześcijanie**. Około 62% populacji stanowią katolicy, 21,6% protestanci, a 2,3% adwentyści dnia siódmego. Kolejne 6,1% **nie deklaruje przynależności religijnej**, 3,7% **należy do rdzennych grup religijnych**, zaś 2,5% **identyfikuje się jako muzułmanie**. Zarówno grupy chrześcijańskie, jak i muzułmańskie uważają, że liczba muzułmanów jest zaniżona w statystykach i może wynosić nawet 12–15% populacji.^[4]

Według statystyk Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 2022 r., w Burundi jest zarejestrowanych około 16 000 grup religijnych. Większość z nich to bardzo małe, zgromadzenia chrześcijańskie skupione wokół jednego lidera.^[5]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Burundi stało się republiką 28 listopada 1966 r. po obaleniu monarchii konstytucyjnej, powstałej z kolei po uzyskaniu niepodległości dnia 1 lipca 1962 r. Wcześniej Burundi

¹ Wordometer, Burundi population, <https://www.worldometers.info/world-population/burundi-population/>

² World Atlas, Largest Ethnic Groups In Burundi, <https://www.worldatlas.com/articles/largest-ethnic-groups-in-burundi.html>

³ World Atlas, Largest Ethnic Groups In Burundi, <https://www.worldatlas.com/articles/largest-ethnic-groups-in-burundi.html>

⁴ USDOS (US Department of State), 2023 Report on International Religious Freedom: Burundi, 26.06.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/burundi/>

⁵ USDOS (US Department of State), 2023 Report on International Religious Freedom: Burundi, 26.06.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/burundi/>

stanowiło część terytorium powierniczego ONZ Ruanda-Burundi administrowanego przez Belgię.^[6]

Zgodnie z Konstytucją z 7 czerwca 2018 r., która zastąpiła Konstytucję z 2005 r., Burundi jest republiką prezydencką.^[7]

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Od 2025 r. Burundi podzielone jest na pięć prowincji: Buhumuza (połączone dawne prowincje: Muyinga, Cankuzo i Ruyigi), Bujumbura (Bużumbura, dawnej: Bujumbora, Bujumbura Mairie, Cibitoke), Burunga (dawne: Makamba, Ruminge, Rutana), Butanyerera (dawniej: Kayanza i Ngozi) i Gitega (dawne: Gitega, Muramvyara, Karusi i Mwaro) oraz 42 gminy.^{[8][9][10]}

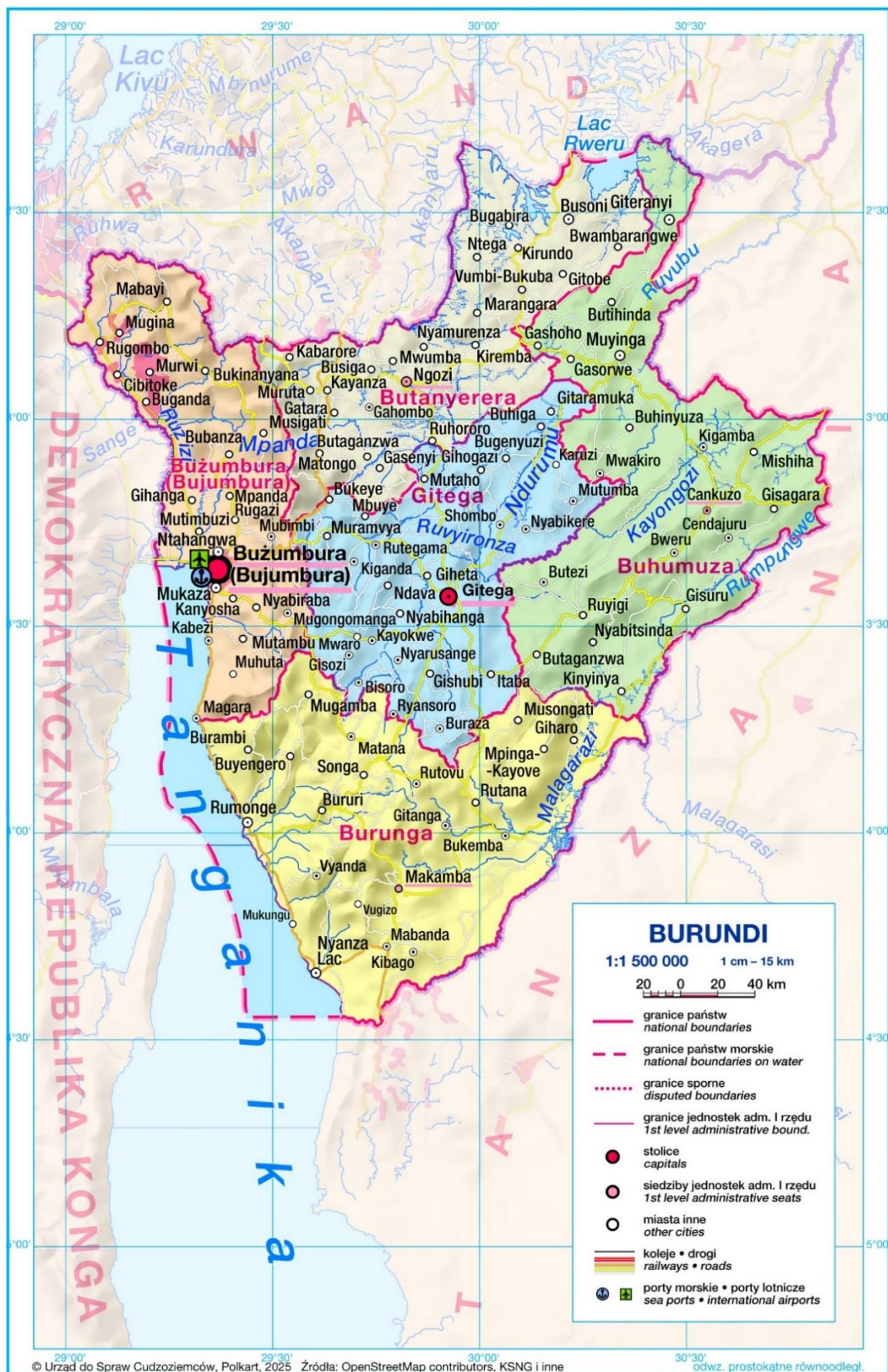
⁶ PAP (Polska Agencja Prasowa), Burundi, 2018, <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C473589%2Cburundi.html>

⁷ Panafrica, Executive branch of Burundi: President Évariste Ndayishimiye and the Ntahontuye government (2026), <https://panafricascreen.com/en/blog/executif-burundi#institutional-framework>

⁸ Gazelle Foundation, The Provinces and Collines of Burundi: Understanding Burundi, <https://wydarzenia.interia.pl/tematy-burundi.gsbi,5887>

⁹ Geo Factbook, Administrative Divisions in Burundi (1990-2025), <https://geofactbook.com/countries/burundi/administrative-divisions>

¹⁰ Burundi Times, Burundi's new Governors sworn in following major provincial reforms, 06.07.2025, <https://www.burunditimes.com/burundis-new-governors-sworn-in-following-major-provincial-reforms/>

Mapa. Podział administracyjny Burundi.

STRUKTURA WŁADZY

Konstytucja Burundi z 2018 r. przywróciła zniesiony w 1998 r. urząd premiera oraz utrzymała mechanizm podziału władzy uwzględniający przynależność etniczną: co najwyżej 60% ministrów może pochodzić z grupy Hutu, a co najwyżej 40% z grupy Tutsi, przy zachowaniu minimalnej kwoty 30% kobiet.^[11]

GŁOWA PAŃSTWA

Prezydent jest wybierany w powszechnych wyborach bezpośrednich w systemie większościowym, w dwóch turach na siedmioletnią kadencję, z możliwością jednokrotnego ponownego wyboru.^[12]

Powołuje on wiceprezydenta, który musi zostać zatwierdzony oddzielnie większością dwóch trzecich głosów w obu izbach parlamentu.^[13] Wiceprezydent, wywodzi się z innej grupy etnicznej i partii politycznej niż prezydent. Aktualny wiceprezydent **Prosper Bazombanza**, reprezentuje partię **Unia na rzecz Postępu Narodowego** (fr. **Union pour le Progrès national, UPRONA**) i społeczność Tutsi.^{[14][15]}

Wybory prezydenckie z 20 maja 2020 r. przyniosły zwycięstwo **Évariste Ndayishimiye**, kandydatowi rządzącej partii Narodowa Rada na rzecz Obrony Demokracji – Siły na rzecz Obrony Demokracji (fr. **Conseil National Pour la Défense de la Démocratie–Forces Pour la Défense de la Démocratie, CNDD-FDD**), który wygrał w pierwszej turze, zdobywając około 71,45% ważnych głosów, wobec około 24% poparcia dla Agathona Rwasy z Narodowego Kongresu na rzecz Wolności (fr. **Congrès national pour la liberté, CNL**). Opozycja i liczni obserwatorzy międzynarodowi podważali wiarygodność głosowania, jednak wynik został zatwierdzony przez Sąd Konstytucyjny.^[16]

Kolejne wybory prezydenckie powinny się odbyć w 2027 r.^[17]

RZĄD I PREMIER

W Burundi premier jest powoływany przez prezydenta, którego wybór musi następnie zostać zatwierdzony przez obie izby parlamentu (Zgromadzenie Narodowe oraz Senat).^{[18][19]}

¹¹ Panafrica, Executive branch of Burundi: President Évariste Ndayishimiye and the Ntahontuye government (2026), <https://panafricascreen.com/en/blog/executif-burundi#institutional-framework>

¹² Panafrica, Executive branch of Burundi: President Évariste Ndayishimiye and the Ntahontuye government (2026), <https://panafricascreen.com/en/blog/executif-burundi#institutional-framework>

¹³ Freedom House, Freedom in the World 2024 - Burundi, 2024, <https://freedomhouse.org/country/burundi/freedom-world/2024>

¹⁴ Panafrica, Executive branch of Burundi: President Évariste Ndayishimiye and the Ntahontuye government (2026), <https://panafricascreen.com/en/blog/executif-burundi#institutional-framework>

¹⁵ Présidence de la République du Burundi, M. Prosper Bazombanza, <https://presidence.gov.bi/le-president/les-vice-presidents/m-prosper-bazombanza/>

¹⁶ Panafrica, Executive branch of Burundi: President Évariste Ndayishimiye and the Ntahontuye government (2026), <https://panafricascreen.com/en/blog/executif-burundi#institutional-framework>

¹⁷ Panafrica, Executive branch of Burundi: President Évariste Ndayishimiye and the Ntahontuye government (2026), <https://panafricascreen.com/en/blog/executif-burundi#institutional-framework>

¹⁸ Xinhua, Burundian president appoints new prime minister, 06.08.2025, <https://english.news.cn/20250806/a6687b6303f5437b8c116ea0a692e7e0/c.html>

¹⁹ TRT Africa, Burundi's president names finance minister as new prime minister, 05.08.2025, <https://www.trtafrika.com/english/article/cd828cccece6>

Aktualnym premierem Burundi jest **Nestor Ntahontuye**, powołany na to stanowisko w dniu 5 sierpnia 2025 r.^[20]

PARLAMENT I WYBORY PARLAMENTARNE

Władzę ustawodawczą w Burundi sprawuje dwuizbowy parlament. **Zgromadzenie Narodowe**, które obecnie liczy 111 członków, ma z założenia ma składać się w 60% z Hutu i w 40% z Tutsi. W skład **Senatu** (13 członków) wchodzi po jednym przedstawicielu Hutu i Tutsi z każdej prowincji. Ponadto po trzy miejsca w każdej izbie są zarezerwowane dla przedstawicieli ludu Twa, a co najmniej 30% miejsc w obu izbach muszą zajmować kobiety. Członkowie obu izb, z których większość jest wybierana w wyborach powszechnych, sprawują urzędy przez pięcioletnią kadencję.^{[21][22][23]}

Ostatnie wybory do Zgromadzenia Narodowego odbyły się w dniu 5 czerwca 2025 r. Niezależna Narodowa Komisja Wyborcza (Commission électorale nationale indépendante, CENI) ogłosiła 11 czerwca podczas konferencji prasowej, że partia rządząca **Narodowa Rada Obrony Demokracji – Front na rzecz Obrony Demokracji** (fr. **Conseil National Pour la Défense de la Démocratie–Forces Pour la Défense de la Démocratie, CNDD-FDD**) pod przewodnictwem prezydenta Évariste'a Ndayishimiye, zdobyła 96,5% głosów oraz wszystkie mandaty. 39% miejsc w aktualnym składzie Zgromadzenia Narodowego zajmują kobiety.^{[24][25]}

Wybory w 2025 r. odbyły się w atmosferze wszechobecnego braku towarów, gwałtownej inflacji oraz eskalacji konfliktu w sąsiedniej Demokratycznej Republice Konga (DRK).^[26] Dodatkowo, według Human Rights Watch, urzędnicy partii rządzącej zastraszali, nękali i grozili ludności oraz cenzurowali relacje medialne, aby zapewnić sobie zwycięstwo. Co więcej, przedstawicielom partii opozycyjnych, dziennikarzom i obserwatorom uniemożliwiano wejście do lokali wyborczych, w tym w trakcie liczenia głosów.^[27]

Ostatnie wybory do senatu odbyły się w dniu 1 sierpnia 2025 r. Narodowa Rada Obrony Demokracji – Front na rzecz Obrony Demokracji (CNDD-FDD) zdobyła 10 miejsc w izbie wyższej. 50% miejsc w aktualnym składzie senatu zajmują kobiety.^[28]

Kolejne wybory parlamentarne (do obu izb) są przewidziane na 2030 r.^[29]

²⁰ Panafrica, Executive branch of Burundi: President Évariste Ndayishimiye and the Ntahontuye government (2026), <https://panafricascreeen.com/en/blog/executif-burundi#institutional-framework>

²¹ Britannica, Burundi, <https://www.britannica.com/place/Burundi>

²² IPU Parline, Burundi, National Assembly, <https://data.ipu.org/parliament/BI/BI-LC01/election/BI-LC01-E20250605/>

²³ Freedom House, Freedom in the World 2024 - Burundi, 2024, <https://freedomhouse.org/country/burundi/freedom-world/2024>

²⁴ IPU Parline, Burundi, National Assembly, <https://data.ipu.org/parliament/BI/BI-LC01/election/BI-LC01-E20250605/>

²⁵ HRW (Human Rights Watch), Burundi: Elections Without Opposition, 12.07.2025, <https://www.hrw.org/news/2025/06/12/burundi-elections-without-opposition>

²⁶ IPU Parline, Burundi, National Assembly, <https://data.ipu.org/parliament/BI/BI-LC01/election/BI-LC01-E20250605/>

²⁷ HRW (Human Rights Watch), Burundi: Elections Without Opposition, 12.07.2025, <https://www.hrw.org/news/2025/06/12/burundi-elections-without-opposition>

²⁸ IPU Parline, Burundi, Senate, <https://data.ipu.org/parliament/BI/BI-UC01/election/BI-UC01-E20250723/>

²⁹ IPU Parline, Burundi, National Assembly, <https://data.ipu.org/parliament/BI/BI-LC01/election/BI-LC01-E20250605/>

SYSTEM PRAWNY

System prawny Burundi to system mieszany, łączący prawo cywilne o korzeniach belgijskich, tradycje prawne francusko-niemieckie oraz lokalne prawo zwyczajowe.^[30]

KARA ŚMIERCI

Według ostatniego raportu Amnesty International z 2026 r. dotyczącego kary śmierci na świecie, prawo Burundi nie przewiduje tego typu kary za żadne przestępstwo.^[31]

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w Burundi w wyniku różnego rodzaju incydentów związanych z naruszeniem bezpieczeństwa zginęło łącznie: w **2024 r. 165 osób**, do października 2025 r. – 194 osoby.^[32] Według innych źródeł informacji w całym **2025 r. zginęły 402 osoby**.^[33] Jednocześnie w okresie **od czerwca 2025 do maja 2026 r.** Burundyjska Liga Praw Człowieka, Liga Iteka odnotowała **407 zabitych osób**.^[34]

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Za bezpieczeństwo w kraju Burundi odpowiadają **Narodowe Siły Obronne Burundi** (fr. **Force de Défense Nationale du Burundi; FDNB**), które składają się z trzech głównych rodzajów sił: Wojsk Lądowych, Sił Powietrznych oraz Jednostki Morskiej. Liczbę personelu w czynnej służbie szacuje się na około 30 000 osób. Struktura dowodzenia jest zcentralizowana pod auspicjami Ministerstwa Obrony Narodowej i Weteranów Wojennych.^[35]

Wojska Lądowe stanowią główny komponent FDNB i są zorganizowane w bataliony piechoty, pułk pancerny oraz wspierające jednostki artylerii i inżynieryjne. Siły Powietrzne dysponują niewielką flotą, w większości składającą się ze śmigłowców oraz lekkich samolotów szkoleniowych. Jednostka Morska działa na Jeziorze Tanganika, które stanowi granicę z DRK i Tanzanią. Jej wyposażenie składa się z małych łodzi patrolowych oraz sztywnokadłubowych łodzi pontonowych (RIB).^[36]

³⁰ GlobaLex, The Burundi Legal System and Research, <https://www.nyulawglobal.org/globalex/burundi1.html#burundian-legal-system>

³¹ Amnesty International, Death penalty report 2025, 05.05.2026, <https://www.amnesty.org.uk/knowledge-hub/all-resources/death-penalty-report-2025/>

³² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³³ SOS Media Burundi, Burundi : over 400 people killed in 2025, Imbonerakure and security forces singled out by the Iteka League, 26.01.2026, <https://www.sosmediasburundi.org/en/2026/01/26/burundi-over-400-people-killed-in-2025-imbonerakure-and-security-forces-singled-out-by-the-iteka-league/>

³⁴ SOS Media Burundi, Burundi : 407 deaths, 13,000 inmates, and 663 documented violations in a year, warns the Iteka league, 05.07.2026, <https://www.sosmediasburundi.org/en/2026/07/05/burundi-407-deaths-13000-inmates-and-663-documented-violations-in-a-year-warns-the-iteka-league/>

³⁵ Globalmilitary.net, Burundi Military Forces, 2026, <https://www.globalmilitary.net/countries/bdi/>

³⁶ Globalmilitary.net, Burundi Military Forces, 2026, <https://www.globalmilitary.net/countries/bdi/>

Burundi jest członkiem Wspólnoty Wschodnioafrykańskiej (EAC) oraz Unii Afrykańskiej (UA). Narodowe Siły Obronne Burundi (FDNB) aktywnie uczestniczą w regionalnych inicjatywach na rzecz bezpieczeństwa, w tym w Misji Przejściowej Unii Afrykańskiej w Somalii (ATMIS). W 2025 r. Burundi utrzymywało dwustronne porozumienie o bezpieczeństwie z Demokratyczną Republiką Kongo, ułatwiające rozmieszczenie wojsk burundyjskich w należącej do DRK prowincji Kiwu Południowe, gdzie prowadziło operacje przeciwpartyzanckie. Doktryna obronna Burundi priorytetowo traktuje stabilność wewnętrzną, bezpieczeństwo granic oraz utrzymanie profesjonalnych sił zdolnych do zabezpieczania międzynarodowych kontraktów pokojowych, które stanowią źródło dochodów i szkolenia operacyjnego.^[37]

Niezależnie od rządowych struktur: policji i wojska, w Burundi działają także partyjne bojówki, związane bezpośrednio z partią rządzącą CNDD-FDD, zwane **Imbonerakure**.^[38] Istnieją liczne doniesienia, iż członkowie Imbonerakure są odpowiedzialni za pozaprawne zabójstwa, przemoc seksualną oraz przemoc wobec działaczy burundyjskiej opozycji. Niekiedy także dochodzi do porachunków wewnątrz tej organizacji.^{[39][40]}

W ogólnodostępnych źródłach informacji brak jest wzmianek o obecności obcych wojsk na terenie tego kraju, natomiast FDNB jest zaangażowane w DRK, gdzie działa zarówno samodzielnie, jak i we współpracy z kongijskimi siłami zbrojnymi. Aktywność ta służy jako strategia obrony mająca na celu neutralizację bojówek RED-Tabara, zanim zdołają one przeprowadzić rajdy transgraniczne.^[41]

Résistance pour un État de Droit au Burundi (Ruch Oporu na rzecz Państwa Prawa w Burundi, RED-Tabara) – mająca swoją siedzibę w Demokratycznej Republice Kongo (DRK) została utworzona w 2015 r. w następstwie kryzysu politycznego i nieudanego zamachu stanu przeprowadzonego przez kilku oficerów wojskowych przeciwko ówczesnemu prezydentowi Burundi, Pierre'owi Nkurunzizie. RED-Tabara prowadzi działalność z niestabilnego regionu wschodniej części DRK, w prowincji Kiwu Południowe (prowincja ta dzieli z Burundi nieszczelną granicę o długości 243 km). Jej aktywność odnotowano w dawnych prowincjach Burundi: Ruminge (aktualnie Burunga), Kayanza (aktualnie Butanyerera) oraz Bużumbura. Choć członkowie grupy utrzymują, że walczą o przywrócenie praworządności, porzuconej jej zdaniem przez obecny rząd, jest ona jednak odpowiedzialna nie tylko za ataki na służby bezpieczeństwa, ale także na ludność cywilną.^{[42][43][44]} Szacuje się, że RED-Tabara liczy od 500 do 800 bojowników.^[45]

Na terenie kraju działają również różnego rodzaju bojówki i gangi przestępcze. Do regionów kraju, które w największym stopniu są narażone na ich działalność należy

³⁷ Globalmilitary.net, Burundi Military Forces, 2026, <https://www.globalmilitary.net/countries/bdi/>

³⁸ USDOS (US Department of State), 2022 Country Report on Human Rights Practices: Burundi, 20.03.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2089214.html>

³⁹ UN Human Rights Committee, Concluding observations on the third periodic report of Burundi, 29.08.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2099217/G2315712.pdf>

⁴⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, CNDD-FDD, od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴¹ Globalmilitary.net, Burundi Military Forces, 2026, <https://www.globalmilitary.net/countries/bdi/>

⁴² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, RED-Tabara, od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴³ DefenceWeb, Burundi-Rwanda rivalry: RED-Tabara rebel attacks add to regional tensions, 25.04.2024, <https://defenceweb.co.za/african-news/burundi-rwanda-rivalry-red-tabara-rebel-attacks-add-to-regional-tensions/>

⁴⁴ UCDP, RED-TABARA – Civilians, <https://ucdp.uu.se/onesided/14843>

⁴⁵ ADF, RED-Tabara Attacks Heighten Rwanda-Burundi Tension, 30.04.2024, <https://adf-magazine.com/2024/04/red-tabara-attacks-heighten-rwanda-burundi-tension/>

dawna prowincja **Cibitoke (obecnie Bużumbura)**, region znajdujący się na pograniczu z DRK i Rwandą.^{[46][47]} Według bazy danych ALCEd od początku 2024 r. do października 2025 r. w Cibitoke (obecnie Bużumbura) zginęło blisko 55,6% wszystkich odnotowanych w Burundi ofiar (201 z 359).^[48]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

W grudniu 2025 r. w Burundi ogłoszono stan wyjątkowy w związku z gwałtownym napływem ponad 100 000 uchodźców uciekających przed eskalacją walk i zajęciem miasta Uvira w prowincji Kiwu Południowe w Demokratycznej Republice Kongo (DRK). Kryzys rozpoczął się na początku grudnia 2025 r., kiedy walki gwałtownie eskalowały w południowym Kiwu, zwłaszcza w okolicach Kamanyola, Luvungi i Katogota na Równinie Ruzizi. Cywile uciekali, podczas gdy starcia między kongijską armią (FARDC), sprzymierzonymi milicjami a ruchem M23 przybierały na sile.^[49]

W chwili obecnej w Burundi nie obowiązuje formalnie ogłoszony w całym kraju stan wyjątkowy ani żadne nadzwyczajne ustawodawstwo o charakterze ogólnokrajowym.

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w Burundi w wyniku różnego rodzaju incydentów związanych z naruszeniem bezpieczeństwa zginęło łącznie: w 2024 r. 127 osób cywilnych, natomiast od początku 2025 r. do października 2025 r. – 82. W tym czasie najbardziej niebezpiecznym regionem dla ludności cywilnej były prowincje: **Cibitoke, obecnie część prowincji Bużumbura** (74 ofiary z 209), **Bużumbura, obecnie część prowincji Bużumbura** (22 ofiary), **Gitega, obecnie część prowincji Gitega** (20 - ofiar).^[50] Według jednego ze źródeł, ogółem w 2025 r. **znalezione zostały 233 ciała** (brak jednak wyszczególnienia czy byli to cywile), a w zabójstwa zamieszane były głównie bojówki Imbonerakure oraz państwowe siły bezpieczeństwa.^[51]

Między czerwcem 2025 r. a majem 2026 r. w Burundi odnotowano 407 przypadków śmierci przypisywanych aktorom państwowym i niepaństwowym. Brak jest jednak informacji na temat udziału cywilów wśród wszystkich ofiar.^[52]

⁴⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁷ Nova News, Burundi: the attacks in Bujumbura rekindle suspicions about Rwanda, 13.05.2024, <https://www.agenzianova.com/en/news/Burundi-the-attacks-in-Bujumbura-rekindle-suspicions-about-Rwanda/>

⁴⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁹ ASA (African Security Analysis), Deteriorating Security in Burundi Amid Refugee Influx from Eastern DRC, 31.12.2025, <https://www.africansecurityanalysis.com/reports/deteriorating-security-in-burundi-amid-refugee-influx-from-eastern-drc>

⁵⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵¹ SOS Media Burundi, Burundi : over 400 people killed in 2025, Imbonerakure and security forces singled out by the Itaka League, 26.01.2026, <https://www.sosmediasburundi.org/en/2026/01/26/burundi-over-400-people-killed-in-2025-imbonerakure-and-security-forces-singled-out-by-the-iteka-league/>

⁵² SOS Media Burundi, Burundi : 407 deaths, 13,000 inmates, and 663 documented violations in a year, warns the Itaka league, 05.07.2026, <https://www.sosmediasburundi.org/en/2026/07/05/burundi-407-deaths-13000-inmates-and-663-documented-violations-in-a-year-warns-the-iteka-league/>

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

W okresie od początku 2024 r. do chwili obecnej na terenie Burundi nie odnotowano działań zbrojnych o charakterze wojennym, typu ostrzał artyleryjski, naloty bombowe lub dronowe, które wymierzone byłyby w ludność cywilną.^[53]

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

W okresie od początku 2024 r. do chwili obecnej na terenie Burundi nie odnotowano działań partyzanckich, które spowodowałyby straty wśród ludności cywilnej.^[54]

DZIAŁANIA ODWETOWE

W okresie od początku 2024 r. do chwili obecnej na terenie Burundi nie odnotowano działań odwetowych, które wymierzone byłyby w ludność cywilną.^[55]

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

Według bazy danych ALCED, działające na terenie Burundi ugrupowania zbrojne nie przyczyniają się do niszczenia infrastruktury cywilnej.^[56]

Niemniej jednak potrzeby humanitarne w Burundi pozostają na wysokim poziomie z powodu znacznego wewnętrznego przemieszczenia ludności, masowych powrotów uchodźców z Burundi z Tanzanii oraz nowych napływów uchodźców z Demokratycznej Republiki Konga, uciekających przed nasilającym się konfliktem we wschodniej części DRK. Jednocześnie rosnąca częstotliwość i nasilenie katastrof związanych z kryzysem klimatycznym pogłębiają brak bezpieczeństwa żywnościowego.^[57]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

W Burundi nie występują znaczące zagrożenia terrorystyczne. Ryzyko dla sytuacji bezpieczeństwa tego kraju wynika raczej ze strony ugrupowań zbrojnych, w tym RED-Tabara, oraz działalności rebeliantów w pobliżu granicy z Demokratyczną Republiką

⁵³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, Looting, Property destruction, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁷ UN OCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Southern and Eastern Africa, Burundi, <https://www.unocha.org/burundi>

Konga, a nie z terroryzmu.^[58] Niemniej jednak incydentalnie dochodzi w tym kraju do zdarzeń o charakterze terrorystycznym, których ofiarami są cywile:

- 20 grudnia 2024 r. eksplozja, do której doszło w Kiyazi (Makamba), spowodowała śmierć jednego dziecka.^[59]
- 3 października 2024 r. w wyniku eksplozji, do której doszło w Mutambu (Bużumbura) zginęło dwoje dzieci, a dwoje innych zostało rannych.^[60]
- 23 sierpnia 2024 r. doszło do wybuchu ładunku w Cishemere (Citiboke). Eksplozja zabiła jedno dziecko oraz raniła dwoje innych małoletnich.^[61]
- 10 maja 2024 r. doszło do serii eksplozji w Bużumburze, w wyniku których śmierć poniosły 3 osoby, a 38 osób zostało rannych. O zorganizowanie zamachu została oskarżona grupa RED-Tabara, która temu zaprzeczyła.^{[62][63]} Kilka dni wcześniej (5 maja) doszło do wybuchu w barze w Kamenge (Bujubura Maire), w którym zginęły 3 osoby a kilka innych odniosło poważne obrażenia. W tym przypadku do zamachu nie przyznała się żadna organizacja.^[64]

W ogólnodostępnych źródłach informacji brak jest doniesień na temat ataków terrorystycznych, do których doszłoby w Burundi w 2025 r. oraz 2026 r.

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

W Burundi odnotowuje się bezprawne egzekucje, porwania, wymuszenia oraz ataki na cywilów. Władze kraju i powiązane z nim instytucje, w tym funkcjonariusze policji, **Narodowej Służby Wywiadowczej (SNR)**, **bojówek Imbonerakure**, a w kilku zgłoszonych przypadkach **personel wojskowy**, dopuszczają się arbitralnych lub bezprawnych zabójstw, często przeciwko rzekomym zwolennikom opozycji lub krytykom rządu.^{[65][66][67]}

Pozaprawne egzekucje

Służby bezpieczeństwa Burundi. Według bazy danych ACLED, od początku 2023 r. do października 2025 r. w wyniku działań policji oraz wojska Burundi zginęły co najmniej 53 osoby.

⁵⁸ Hotspotcover, Country Risk Report, Burundi, 07.2026, <https://hotspotcover.com/safety/country-reports/burundi>

⁵⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, Explosions / Remote violence, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, Explosions / Remote violence, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, Explosions / Remote violence, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶² Nova News, Burundi: the attacks in Bujumbura rekindle suspicions about Rwanda, 13.05.2024, <https://www.agenzianova.com/en/news/Burundi-the-attacks-in-Bujumbura-rekindle-suspicions-about-Rwanda/>

⁶³ HRW (Human Right Watch), Burundi. Events of 2024, <https://www.hrw.org/world-report/2025/country-chapters/burundi>

⁶⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, Explosions / Remote violence, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶⁵ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Burundi, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107633.html>

⁶⁶ SOS Media Burundi, Burundi : 407 deaths, 13,000 inmates, and 663 documented violations in a year, warns the Iteka league, 05.07.2026, <https://www.sosmediasburundi.org/en/2026/07/05/burundi-407-deaths-13000-inmates-and-663-documented-violations-in-a-year-warns-the-iteka-league/>

⁶⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

Przykłady:

- 2 czerwca 2024 r. funkcjonariusze służb bezpieczeństwa zabili cywila w Magarama (Gitega, Gitega), który został aresztowany pod zarzutem współpracy z przestępcami;
- 13 listopada 2024 r. żołnierz zastrzelił cywila w Mudubugu (Gihanga, Bubaza). Przyczyny incydentu nie są znane;
- 17 listopada 2024 r. policjanci zabili dwóch cywilów na wzgórzu Runyinya (Kabarore, Kayanza), którzy kosili trawę oskarżając ich o przemyt towarów z Rwandy;
- 19 marca 2025 r. członkowie sił zbrojnych Burundi zabili 3 osoby na wzgórzu Nyamitanga (Cibitoke). Ofiary były podejrzane o transgraniczny handel paliwem. Do podobnego zdarzenia doszło w dniu 19 stycznia oraz 10 stycznia 2025 r., kiedy zginęły w każdym incydencie po dwie osoby trudniące się handlem transgranicznym.^[68]

Bojówki Imbonerakure. Według bazy danych ACLED, od początku 2023 r. do października 2025 r. w wyniku działań Imbonerakure zginęło co najmniej 81 osób.

Przykłady:

- 27 sierpnia 2024 r. Imbonerakure zabili małżeństwo w Rwamagashwa (Cibitoke), które zostało oskarżone o stosowanie czarów;
- Dnia 26 lutego 2025 r. członkowie Imbonerakure zabili 3 osoby w Kaburantwa (Cibitoke).
- 25 marca 2025 r. Imbonerakure zabili dwóch górników zajmujących się wydobywaniem złota oraz ranił 3 innych w okolicach Cibitoke (Cibitoke);
- 14 czerwca 2025 r. osoba związana z Imbonerakure zabiła dwie osoby na wzgórzu Nyamitanga (Ndara, Cibitoke);
- 30 czerwca 2025 r. członkowie Imbonerakure zabili 6 osób na wzgórzu Gasarara w Nyabibondo (Nyabiraba, Bużumbura), które zostały wcześniej oskarżone o czary.^[69]

Red Tabara. Pod koniec 2023 r. grupa wznowiła ataki w Burundi.^{[70][71]}

Przykłady:

- W lutym 2024 r. bojownicy RED-Tabara zaatakowali wieś Buringa, położoną w Burundi na granicy z DRK, zabijając dziewięć osób;
- Dwa miesiące wcześniej bojownicy zaatakowali miejscowość Vugizo, również leżącą w Burundi w pobliżu granicy z DRK, zabijając 20 osób.^[72]

⁶⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, Atakowani: Cywile, Atakujący: Siły zbrojne Burundi, Policja Burundi, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, Atakowani: Cywile, Atakujący: Imbonerakure, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, RED-Tabara, od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷¹ DefenceWeb, Burundi-Rwanda rivalry: RED-Tabara rebel attacks add to regional tensions, 25.04.2024, <https://defenceweb.co.za/african-news/burundi-rwanda-rivalry-red-tabara-rebel-attacks-add-to-regional-tensions/>

⁷² DefenceWeb, Burundi-Rwanda rivalry: RED-Tabara rebel attacks add to regional tensions, 25.04.2024, <https://defenceweb.co.za/african-news/burundi-rwanda-rivalry-red-tabara-rebel-attacks-add-to-regional-tensions/>

Nie znaleziono informacji na temat ofiar RED-Tabara w Burundi w 2025 r. oraz 2026 r.

Niezidentyfikowane ugrupowania zbrojne. Aktywne są głównie w Cibitoke (aktualnie część prowincji Bużumbura) – od początku 2024 do października 2025 r. z ich rąk zginęło co najmniej 45 cywilów.^[73]

Samosądy i pogromy. W Burundi zdarzają się także przypadki przemocy tłumy, na którą w największym stopniu są narażone osoby oskarżone o czary, lub dopuszczające się kradzieży / rabunku (także podejrzane o dokonanie tego typu czynu).^[74]

Porwania

W 2025 r. co najmniej 55 osób zostało porwanych lub zaginęło (źródło nie podaje ile z ww. to byli cywile).^[75]

Tymczasem w od czerwca 2025 r. do maja 2026 r. odnotowano 57 uprowadzeń.^[76]

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

Protesty i demonstracje mogą powodować interwencje władz z użyciem przemocy, jednak w latach 2024–2026 w Burundi nie odnotowano ofiar śmiertelnych wynikających bezpośrednio z protestów ulicznych na szeroką skalę.^[77]

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

Najbardziej rozpowszechnione formy przestępstw w Burundi to handel ludźmi, złotem i bronią, przemyt i przestępstwa finansowe. Sieci przestępcze funkcjonują w oparciu o płynne struktury i zajmują się handlem ludźmi, przemocą o podłożu politycznym oraz przestępstwami finansowymi, takimi jak przywłaszczenie mienia czy uchylanie się od opodatkowania. Z doniesień wynika, że sieci te czerpią korzyści z ochrony państwa i są aktywne w całym kraju, często biorąc na cel ofiary w celu ich rekrutacji do miejsc docelowych za granicą, w tym do państw Zatoki Perskiej. Brak jest dowodów wskazujących na działalność grup o charakterze mafijnym w Burundi.^[78]

W przestępczość zorganizowaną zaangażowane są także podmioty zagraniczne, m.in. w transgraniczny handel narkotykami i bronią, przestępstwa przeciwko dzikiej przyrodzie oraz eksploatację zasobów nieodnawialnych. Handel surowcami w Burundi znajduje się pod silnym wpływem zagranicznych firm i elit politycznych. Grupy zbrojne przyczyniają się do niestabilności, podczas gdy obcokrajowcy,

⁷³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, Atakowani: Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, Atakowani: Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷⁵ SOS Media Burundi, Burundi : over 400 people killed in 2025, Imbonerakure and security forces singled out by the Itaka League, 26.01.2026, <https://www.sosmediasburundi.org/en/2026/01/26/burundi-over-400-people-killed-in-2025-imbonerakure-and-security-forces-singled-out-by-the-iteka-league/>

⁷⁶ SOS Media Burundi, Burundi : 407 deaths, 13,000 inmates, and 663 documented violations in a year, warns the Itaka league, 05.07.2026, <https://www.sosmediasburundi.org/en/2026/07/05/burundi-407-deaths-13000-inmates-and-663-documented-violations-in-a-year-warns-the-iteka-league/>

⁷⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷⁸ Global Organized Crime Index, Burundi, <https://ocindex.net/country/burundi>

zwłaszcza z Azji i Afryki Wschodniej, współtworzą nielegalne sieci handlu dzikimi zwierzętami i przemytu ludzi.^[79]

W działalność przestępczą zamieszane są prywatne firmy transportowe i banki, które wykorzystują Burundi jako punkt tranzytowy w regionalnej gospodarce przestępczej. Niektóre przedsiębiorstwa transportowe zajmują się przemytem, podczas gdy wybrane banki ułatwiają nielegalne transfery finansowe i pranie pieniędzy. Podmioty te biorą również udział w nielegalnym wydobywaniu surowców, szczególnie w sektorze złota, gdzie konsorcja przestępcze obejmujące grupy zorganizowanej przestępczości, skorumpowanych urzędników, podmioty sektora prywatnego i aktorów zagranicznych współpracują dla obopólnej korzyści.^[80]

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Konstytucja i prawo Burundi zapewniają swobodę przemieszczania się wewnętrznego, podróży zagranicznych, emigracji i repatriacji, a rząd zwykle przestrzega tych zasad.^[81]

Władze nakazały obywatelom prowadzenie tzw. „dzienników gospodarstw domowych” (fr. *cahier lub livret de menage*), które zawierają wykaz mieszkańców i pracowników domowych każdego gospodarstwa domowego, szczególnie w stolicy. Zdarzają się przypadki, aresztowań osób niezarejestrowanych w książeczkach domowych.^[82]

Samorządy na masową skalę tworzą punkty kontrolne na drogach w całym kraju, oficjalnie w celu poboru podatków tranzytowych od kierowców i pasażerów. W punktach kontrolnych często pracuje policja lub członkowie Imbonerakure. Punkty kontrolne utworzono także ze względów bezpieczeństwa. Często pojawiają się zarzuty, że pracownicy punktów kontrolnych proszą o łapówki przed dopuszczeniem pojazdów do ruchu. W niektórych przypadkach członkom Imbonerakure zarzucano, że wykorzystują punkty kontrolne do odmowy obywatelom swobodnego przemieszczania się z powodów politycznych, takich jak brak dowodu wniesienia wkładów finansowych na rzecz biur i działalności partii rządzącej. Uchodźcy z innych krajów, zarejestrowani w Burundi, byli zobowiązani do uzyskania zezwoleń na wyjazd w celu podróżowania poza obozami dla uchodźców i prawo to było powszechnie egzekwowane.^[83]

⁷⁹ Global Organized Crime Index, Burundi, <https://ocindex.net/country/burundi>

⁸⁰ Global Organized Crime Index, Burundi, <https://ocindex.net/country/burundi>

⁸¹ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Burundi, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107633.html>

⁸² USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Burundi, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107633.html>

⁸³ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Burundi, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107633.html>

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Burundi jest krajem bardzo gęsto zaludnionym, jednak stosunkowo w niewielkim stopniu zurbanizowanym. Choć w miastach mieszka jedynie około 14% ludności, w ostatnich latach ludności miejskiej bardzo szybko przybywa, a duża rzesza młodych osób chętnie szuka możliwości zatrudnienia w mieście.^[84] Mimo że jest to najmniej zurbanizowany kraj w regionie Rogu Afryki, Afryki Wschodniej i Środkowej, należy do państw o najszybciej rosnącej populacji miejskiej (współczynnik urbanizacji wynosi 5,7%).^[85]

Migracja ze wsi do miast w Burundi jest uwarunkowana przede wszystkim poszukiwaniem przez młodych ludzi możliwości zatrudnienia. Większość mieszkańców miast (58%) żyje jednak w niedoinwestowanych i nieplanowanych obszarach miejskich, w których często brakuje podstawowych usług, takich jak przystępna cenowo i odpowiednia opieka zdrowotna, edukacja, gospodarka wodno-ściekowa, gospodarowanie odpadami oraz transport.^[86]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

Według danych Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji (IOM), w marcu 2026 r. w Burundi było blisko 102 tys. osób wewnątrznie przesiedlonych (20,7 tys. gospodarstw domowych). Większość z przesiedleń (91%) była spowodowana czynnikami klimatycznymi, tj. katastrofami naturalnymi. Powódzie, osunięcia ziemi i długotrwałe susze stały się jedną z głównych przyczyn przesiedleń wewnętrznych w Burundi.^{[87][88]}

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

W historii Burundi było kilka fal uchodźców z kraju. Ostatnia duża fala miała miejsce w 2015 r., gdy doszło do niepokojów i rozruchów, kiedy poprzedni prezydent Pierre Nkurunziza ubiegał się o trzecią kadencję prezydencką, choć konstytucja Burundi dopuszczała tylko dwie kadencje. Na skutek starć i represji z kraju wyjechało około 600 000 osób, udając się głównie do krajów sąsiednich, a także do krajów Unii Europejskiej i RPA.^[89] UNHCR zapewnia repatriantom transport, dokumenty, niewielkie zasiłki pieniężne, suchy prowiant, opiekę medyczną, wodę i pakiety sanitarne dla kobiet.^[90]

Wielu obywateli Burundi nadal przebywa jako uchodźcy w krajach sąsiednich, w tym w DRK, Kenii, Rwandzie i Ugandzie, a większość z nich znajduje się w Tanzanii. W związku z planowanym zamknięciem obozu Nduta pod koniec marca 2025 r. oraz Nyarugusu pod koniec czerwca 2025 r. – dwóch głównych obozów w Tanzanii

⁸⁴ Integral Human Development, Burundi, <https://migrants-refugees.va/country-profile/burundi/>

⁸⁵ Développement Humain Integral, Burundi, <https://migrants-refugees.va/fr/blog/country-profile/burundi/>

⁸⁶ Développement Humain Integral, Burundi, <https://migrants-refugees.va/fr/blog/country-profile/burundi/>

⁸⁷ U.S COMMITTEE FOR REFUGEES AND IMMIGRANTS, Displacement and Humanitarian Needs in Burundi, 23.10.2025, <https://refugees.org/displacement-and-humanitarian-needs-in-burundi/>

⁸⁸ IOM (International Organization for Migration), Burundi – Internal Displacement Dashboard (Mars 2026), 03.07.2026, <https://dtm.iom.int/reports/burundi-internal-displacement-dashboard-march-2026?close=true>

⁸⁹ EU DIF (European Union Global Diaspora Facility), Diaspora Engagement mapping Burundi, 2020, https://diasporaforddevelopment.eu/wp-content/uploads/2020/07/CF_Burundi-v.2.pdf

⁹⁰ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), URGENT: Requirements to support the Voluntary Repatriation of Burundian Refugees in 2023; November 2023 – June 2024, 03.11.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2100159/UNHCR+-+URGENT+Requirements+for+Burundi+VolRep+-+Nov+2023+-+Jun+2024.pdf>

przyjmujących uchodźców z Burundi. W 2025 r. Burundi przyjęło również dwa duże napływy uchodźców z DRK.^[91]

Powracający z obozów dla uchodźców, przede wszystkim w Tanzanii, otrzymują od UNHCR pakiety żywnościowe, które powinny im wystarczyć na trzy miesiące oraz jednorazową zapomogę w wysokości 200 USD. Poza tym, ich los zależy przede wszystkim od miejscowych i ich pomocy. Jeśli nie mogą znaleźć pracy, nie starcza im jedzenia.^[92] Okresowo w regionach dokąd wracają uchodźcy panuje napięta sytuacja żywnościowa. Ludzie są niedożywieni i jedzą tylko połowę tego co powinni. Ludność jest uzależniona od pomocy międzynarodowej, ale otrzymuje ją w niewystarczających ilościach, ze względu na braki w finansowaniu.^[93]

Według ankiet przeprowadzonych wśród powracających do Burundi z sąsiednich krajów, największym problemem jest znalezienie domu (74%) i zapewnienie dostępu do wody i pożywienia (49%). 85% powracających czuje się w Burundi bezpiecznie, ale problemem są kwestie ekonomiczne (48%). Nawet sześć miesięcy po przyjeździe rodziny nadal mają problem z podstawowymi potrzebami, jak woda, jedzenie i ubrania. Dostęp do zatrudnienia zależy w dużym stopniu od miejsca pobytu – w niektórych lokalizacjach pracę ma 90% powracających, a w innych – tylko 10%.^[94]

Na koniec listopada 2025 r. w sąsiedniej Tanzanii przebywało jeszcze ponad 140 000 uchodźców z Burundi.^[95] Według danych UNHCR, w lipcu 2026 r. liczba ta wynosiła 36,6 tys. osób. Tymczasem w DRK w tym samym czasie odnotowano 46,6 tys. uchodźców z Burundi, w Rwandzie 51,2 tys., Ugandzie 43,5 tys. Kenii 10,5 tys. Ogółem liczba uchodźców z Burundi wyniosła 188,5 tys. osób^[96] (według danych z lutego 2025 r. poza granicami kraju zarejestrowanych było nadal ponad 320 tys. uchodźców z Burundi).^[97]

PODSUMOWANIE

Burundi jest Republiką prezydencką. Przepisy prawa tego kraju nie przewidują kary śmierci za żadne przestępstwo.

Na terenie Burundi zdarzają się pojedyncze ataki nielegalnych ugrupowań zbrojnych zwłaszcza w strefie przygranicznej, jednak nie eskalują i nie przekształcają się w regularny konflikt zbrojny. Jednocześnie nie odnotowuje się powszechnego zagrożenia życia ludności cywilnej.

⁹¹ UN OCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Southern and Eastern Africa, Burundi, <https://www.unocha.org/burundi>

⁹² The New Humanitarian, In Burundi, returning refugees face mixed fortunes, 14.06.2023, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2023/06/14/burundi-returning-refugees-face-mixed-fortunes>

⁹³ FEWS NET, Burundi – Food Security Outlook Update, 04.2023, <https://reliefweb.int/attachments/9e7aba85-fbf2-4835-9b6f-e85a0f170341/bi-food-security-outlook-update-2023-05-1684267904.pdf>

⁹⁴ Mixed Migration Centre, Reintegration experiences of Burundi returnees, 09.2023, https://mixedmigration.org/wp-content/uploads/2023/09/302_Reintegration_Burundi_returnees.pdf

⁹⁵ United Nations, Concerns raised by Burundian refugees about 'coercive' repatriation from Tanzania, 26.02.2026, <https://news.un.org/en/story/2026/02/1167028>

⁹⁶ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Operational Data Portal, Refugees from Burundi: Total, <https://data.unhcr.org/en/situations/burundi>

⁹⁷ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Regional Bureau for East and Horn of Africa, and the Great Lakes; EAC Region; Population of concern to UNHCR; as of 28 February 2025, 08.04.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/115570>

W chwili obecnej nie odnotowuje się w Burundi masowych przesiedleń wywołanych przez konflikt zbrojny, mają natomiast miejsce powroty z krajów sąsiednich osób, które wyjechały w 2015 r.

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA

1. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Burundi, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>
2. ADF, RED-Tabara Attacks Heighten Rwanda-Burundi Tension, 30.04.2024, <https://adf-magazine.com/2024/04/red-tabara-attacks-heighten-rwanda-burundi-tension/>
3. Africa News, Burundi shuts borders with Rwanda after accusing Kigali of funding rebel attacks, 12.01.2024, <https://www.africanews.com/2024/01/12/burundi-shuts-borders-with-rwanda-after-accusing-kigali-of-funding-rebel-attacks/>
4. Amnesty International, Death penalty report 2025, 05.05.2026, <https://www.amnesty.org.uk/knowledge-hub/all-resources/death-penalty-report-2025/>
5. ASA (African Security Analysis), Deteriorating Security in Burundi Amid Refugee Influx from Eastern DRC, 31.12.2025, <https://www.africansecurityanalysis.com/reports/deteriorating-security-in-burundi-amid-refugee-influx-from-eastern-drc>
6. Britannica, Burundi, <https://www.britannica.com/place/Burundi>
7. Burundi Times, Burundi's new Governors sworn in following major provincial reforms, 06.07.2025, <https://www.burunditimes.com/burundis-new-governors-sworn-in-following-major-provincial-reforms/>
8. DefenceWeb, Burundi-Rwanda rivalry: RED-Tabara rebel attacks add to regional tensions, 25.04.2024, <https://defenceweb.co.za/african-news/burundi-rwanda-rivalry-red-tabara-rebel-attacks-add-to-regional-tensions/>
9. Developpement Human Integral, Burundi, <https://migrants-refugees.va/fr/blog/country-profile/burundi/>
10. EU DIF (European Union Global Diaspora Facility), Diaspora Engagement mapping Burundi, 2020, https://diasporaforddevelopment.eu/wp-content/uploads/2020/07/CF_Burundi-v.2.pdf
11. FEWS NET, Burundi – Food Security Outlook Update, 04.2023, <https://reliefweb.int/attachments/9e7aba85-fbf2-4835-9b6f-e85a0f170341/bi-food-security-outlook-update-2023-05-1684267904.pdf>
12. Freedom House, Freedom in the World 2024 - Burundi, 2024, <https://freedomhouse.org/country/burundi/freedom-world/2024>
13. Gazelle Foundation, The Provinces and Collines of Burundi: Understanding Burundi, <https://wydarzenia.interia.pl/tematy-burundi,gsbi,5887>
14. Geo Factbook, Administrative Divisions in Burundi (1990-2025), <https://geofactbook.com/countries/burundi/administrative-divisions>
15. Global Organized Crime Index, Burundi, <https://ocindex.net/country/burundi>
16. GlobaLex, The Burundi Legal System and Research, <https://www.nyulawglobal.org/globalex/burundi1.html/burundian-legal-system>

17. Globalmilitary.net, Burundi Military Forces, 2026,
<https://www.globalmilitary.net/countries/bdi/>
18. Hotspotcover, Country Risk Report, Burundi, 07.2026,
<https://hotspotcover.com/safety/country-reports/burundi>
19. HRW (Human Rights Watch), Burundi: Elections Without Opposition,
12.07.2025, <https://www.hrw.org/news/2025/06/12/burundi-elections-without-opposition>
20. Integral Human Developement, Burundi, <https://migrants-refugees.va/country-profile/burundi/>
21. IOM (International Organization for Migration), Burundi – Internal Displacement Dashboard (Mars 2026), 03.07.2026,
<https://dtm.iom.int/reports/burundi-internal-displacement-dashboard-march-2026?close=true>
22. IPU Parline, Burundi, National Assembly, <https://data.ipu.org/parliament/BI/BI-LC01/election/BI-LC01-E20250605/>
23. IPU Parline, Burundi, Senate, <https://data.ipu.org/parliament/BI/BI-UC01/election/BI-UC01-E20250723/>
24. Mixed Migration Centre, Reintegration experiences of Burundi returnees,
09.2023, https://mixedmigration.org/wp-content/uploads/2023/09/302_Reintegration_Burundi_returnees.pdf
25. Nova News, Burundi: the attacks in Bujumbura rekindle suspicions about Rwanda, 13.05.2024, <https://www.agenzianova.com/en/news/Burundi-the-attacks-in-Bujumbura-rekindle-suspicions-about-Rwanda/>
26. Panafrica, Executive branch of Burundi: President Évariste Ndayishimiye and the Ntahontuye government (2026), <https://panafricascreen.com/en/blog/executif-burundi/institutional-framework>
27. PAP (Polska Agencja Prasowa), Burundi, 2018,
<https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C473589%2Cburundi.html>
28. Présidence de la République du Burundi, M. Prosper Bazombanza,
<https://presidence.gov.bi/le-president/les-vice-presidents/m-prosper-bazombanza/>
29. SOS Media Burundi, Burundi : 407 deaths, 13,000 inmates, and 663 documented violations in a year, warns the Iteka league, 05.07.2026,
<https://www.sosmediasburundi.org/en/2026/07/05/burundi-407-deaths-13000-inmates-and-663-documented-violations-in-a-year-warns-the-iteka-league/>
30. SOS Media Burundi, Burundi : over 400 people killed in 2025, Imbonerakure and security forces singled out by the Iteka League, 26.01.2026,
<https://www.sosmediasburundi.org/en/2026/01/26/burundi-over-400-people-killed-in-2025-imbonerakure-and-security-forces-singled-out-by-the-iteka-league/>
31. The New Humanitarian, In Burundi, returning refugees face mixed fortunes,
14.06.2023, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2023/06/14/burundi-returning-refugees-face-mixed-fortunes>
32. TRT Africa, Burundi's president names finance minister as new prime minister, 05.08.2025, <https://www.trtafrika.com/english/article/cd828cccece6>

33. U.S COMMITTEE FOR REFUGEES AND IMMIGRANTS, Displacement and Humanitarian Needs in Burundi, 23.10.2025, <https://refugees.org/displacement-and-humanitarian-needs-in-burundi/>
34. UN Human Rights Committee, Concluding observations on the third periodic report of Burundi , 29.08.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2099217/G2315712.pdf>
35. UN OCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Southern and Eastern Africa, Burundi, <https://www.unocha.org/burundi>
36. UN Security Council, FORCES DEMOCRATIQUES DE LIBERATION DU RWANDA (FDLR), <https://main.un.org/securitycouncil/en/sanctions/1533/materials/summaries/entity/forces-democratiques-de-liberation-du-rwanda-%28fdlr%29>
37. UN Security Council, The situation in Central Africa and the activities of the United Nations Regional Office for Central Africa; Report of the Secretary-General [S/2023/934], 30.11.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2102170/N2336753.pdf>
38. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Operational Data Portal, Refugees from Burundi: Total, <https://data.unhcr.org/en/situations/burundi>
39. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Regional Bureau for East and Horn of Africa, and the Great Lakes; EAC Region; Population of concern to UNHCR; as of 28 February 2025, 08.04.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/115570>
40. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), URGENT: Requirements to support the Voluntary Repatriation of Burundian Refugees in 2023; November 2023 – June 2024, 03.11.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2100159/UNHCR+-+URGENT+Requirements+for+Burundi+VolRep+-+Nov+2023+-+Jun+2024.pdf>
41. United Nations, Concerns raised by Burundian refugees about 'coercive' repatriation from Tanzania, 26.02.2026, <https://news.un.org/en/story/2026/02/1167028>
42. USDOS (US Department of State), 2022 Country Report on Human Rights Practices: Burundi, 20.03.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2089214.html>
43. USDOS (US Department of State), 2023 Report on International Religious Freedom: Burundi, 26.06.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/burundi/>
44. Wordometer, Burundi population, <https://www.worldometers.info/world-population/burundi-population/>
45. World Atlas, Largest Ethnic Groups In Burundi, <https://www.worldatlas.com/articles/largest-ethnic-groups-in-burundi.html>
46. Xinhua, Burundian president appoints new prime minister, 06.08.2025, <https://english.news.cn/20250806/a6687b6303f5437b8c116ea0a692e7e0/c.html>
- 47.